

ZİYA GÖKALP'IN “HALK KLASİKLERİ 1 NASREDDİN HOCA LÂTİFELERİ” ADLI ESERİNİN SERÜVENİ ÜZERİNE

Ali DUYMAZ*

Özet

Ziya Gökalp'ın kısa ömrü içinde gerçekleştiremediği projelerinden birisi, “Halk Klasikleri” projesidir. 1915 yılında Maarif Nezareti'nce kurulan Âsâr-ı İslâmiye ve Milliye Encümeni ile kurumsal ve bilimsel faaliyetlere girişen Ziya Gökalp, bu kurumda *Divânu Lügati't-Türk* ve *Dede Korkut Kitabı* gibi Türk kültürünün temel eserlerinin ilk basımlarına öncülük etmiş bir fikir adamıdır. Bu encümenin faaliyetlerine son verişinden sonra 1921 yılında Maarif Nezareti'ne bağlı Telif ve Tercüme Heyeti kurulmuştur. Bu heyetle bakanlık arasında irtibat sağlamak üzere 1923 yılında kurulan Telif ve Tercüme Encümeni başkanlığına Ziya Gökalp getirilmiştir. Fuat Köprülü, Yusuf Akçura, Veled Çelebi gibi birçok isimle birlikte bilim, kültür, sanat ve eğitim hususlarında öncü faaliyetler gerçekleştirmişlerdir. İşte bu faaliyetler sırasında Ziya Gökalp'ın, Veled Çelebi başta olmak üzere devrin bilim, düşünce ve sanat adamlarıyla birlikte “Halk Klasikleri” adını verdiği bir projeye giriştiği anlaşılmaktadır. Ancak 1924 yılında Gökalp'ın erken vefatıyla projenin akim kaldığı görülmektedir. Bu kapsamda hazırlanan ve hayata geçirilememiş bir projenin notlarından oluşan “Halk Klasikleri 1 Nasreddin Hoca Lâtifeleri” adlı eser, ilk olarak 1972 yılında, Ziya Gökalp'ın 38 sayfalık bir deftere yazdığı notlardan Abdüssettar Hayati Avşar'ın alfabe aktarımıyla, daha sonra ise Ziya Şakir ve Şevket Beysanoğlu tarafından yayımlanmıştır. Yayına esas olan defter, Ziya Gökalp tarafından Veled Çelebi'ye verilmiş veya gönderilmiş olmalıdır. Bu da Veled Çelebi'nin Nasreddin Hoca ile ilgili çalışmalarından bu “tamamlanmamış” projenin izlerini takip etmeyi gerekli kılmaktadır. Hacimce küçük olsa bile Gökalp'ın eseri, “millî romantizm” diyebileceğimiz bir anlayışı çok net özetlemekte ve neler yapılması

* Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Balıkesir/Türkiye.
ali_duyamaz@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2890-2749.

gerektiği hususunda Nasreddin Hoca'nın lâtifeleri üzerinden uygulamalı olarak göstermektedir. Bildirimizde bu "tamamlanmamış" eserin serüvenine dair araştırmalarımız sonucunda ulaştığımız bilgileri değerlendireceğiz.

Anahtar Kelimeler: Ziya Gökalp, Halk Klasikleri, Fıkra, Nasreddin Hoca, Veled Çelebi.

ON THE JOURNEY OF ZİYA GÖKALP'S WORK "HALK KLASİKLERİ 1: NASREDDİN HOCA LATİFELERİ"

Abstract

One of the projects that Ziya Gökalp was unable to complete in his short life was the "Halk Klasikleri" (Folk Classics) project. In 1915, Ziya Gökalp, who began institutional and scientific activities with the establishment of the *Âsâr-ı İslâmiye ve Milliye Encümeni* by the Ministry of Education, was an intellectual who led the first publications of fundamental works of Turkish culture, such as *Divânü Lügati't-Türk* and *Dede Korkut Kitabı*, within this institution. After the dissolution of this council, in 1921, the Telif ve Tercüme Heyeti was established under the Ministry of Education. Ziya Gökalp was appointed as the president of the Telif ve Tercüme Heyeti, which was established in 1923, and he facilitated communication between this committee and the ministry. Along with many figures such as Fuat Köprülü, Yusuf Akçura, and Veled Çelebi, they carried out pioneering activities in the fields of science, culture, art, and education. During these activities, it is understood that Ziya Gökalp, together with prominent intellectuals, thinkers, and artists of the era, including Veled Çelebi, embarked on a project called "Halk Klasikleri (The Folk Classics)." However, due to Gökalp's untimely death in 1924, the project remained unfinished. The work titled "Halk Klasikleri 1: Nasreddin Hoca Lâtifeleri", which consists of the notes of a project prepared in this context and could not be realized, was first published in 1972 with the alphabet transfer of Abdüssettar Hayati Aşar from the notes written by Ziya Gökalp in a 38-page notebook, and later by Ziya Şakir and Şevket Beysanoğlu. The notebook that is fundamental to the publication must have been given or sent to Veled Çelebi by Ziya Gökalp. This also makes it necessary to trace the traces of this "unfinished" project in Veled Çelebi's works related to Nasreddin Hoca. Even though small in volume, Gökalp's work clearly summarizes an understanding that we can call "national romanticism" and demonstrates, through the anecdotes of Nasreddin Hoca, in a practical way what needs to be done. In our paper, we will evaluate the information we have gathered as a result of our research on the journey of this "unfinished" work.

Keywords: Ziya Gökalp, Folk Classics, Joke, Nasreddin Hoca, Veled Çelebi.

Ziya Gökalp'ın hayatta iken yayımlama imkânı bulduğu dokuz eserinin dışında ölümünden sonra damadı Ali Nüzhet Göksel başta olmak üzere bazı şahıslar ve kurumlar tarafından onun on civarında eserinin daha yayımlandığını bilmekteyiz. Makalelerinin veya kitaplarının farklı adlarla yayımlanmış olanlarını katmadığımız bu eserler, Ziya Gökalp'ın eserlerinin yayımlanmasındaki en önemli problemlerinden biridir. Bir başka husus ise Ziya Gökalp'ın kısa ömrü içinde gerçekleştiremediği, ancak varlığından bir şekilde haberdar olduğumuz projeleridir. Bu yarım kalmış projelerinden birisi de "Halk Klasikleri"nin yayımlanması projesidir.

1915 yılında Maarif Nezareti'nce kurulan *Âsâr-ı İslâmiye ve Milliye Encümeni* ile birlikte Türk kültürünün temelini teşkil eden eserlerin yayımlanmasını hedefleyen kurumsal ve bilimsel faaliyetlere girişen Ziya Gökalp, bu kurum çatısı altında *Divânu Lügati't-Türk* ve *Dede Korkut Kitabı* gibi Türk kültürünün temel eserlerinin ilk basımlarına öncülük etmiş bir fikir adamıdır. Savaş şartları ve Mütareke döneminde encümenin faaliyetlerine son vermek durumunda kalışından sonra 1921 yılında Maarif Nezareti'ne bağlı olarak benzer bir görev yapmak üzere "Telif ve Tercüme Heyeti" kurulmuştur. Ancak Gökalp, bu heyette uzun süreli görev yapamamış, Diyarbakır'a dönmüştür. 1923 yılında bu heyetle Maarif Bakanlığı arasında irtibat sağlamak üzere kurulan "Telif ve Tercüme Encümeni" başkanlığına ise Diyarbakır'da Küçük Mecmua'yı çıkarmakta olan Ziya Gökalp davet edilerek getirilmiştir. Fuat Köprülü, Yusuf Akçura, Enver Behnan Şapolyo, Veled Çelebi gibi birçok isimle birlikte bilim, kültür, sanat ve eğitim hususlarında öncü faaliyetler gerçekleştirmişlerdir. İşte bu faaliyetler sırasında Ziya Gökalp'ın, Veled Çelebi başta olmak üzere devrin bilim, düşünce ve sanat adamlarıyla birlikte "Halk Klasikleri" adını verdiği bir projeye giriştiği anlaşılmaktadır. Ancak aynı yıl içinde Gökalp'ın milletvekili seçilmesi ve bu görevi bırakması, daha sonra da 1924 yılında hastalanıp vefatıyla projenin akim kaldığı görülmektedir.

Hayata geçirilememiş bir projenin notlarından oluşan bir eser, ilk olarak 1972 yılında, Ziya Gökalp'ın 38 sayfalık bir deftere yazdığı notlardan Abdüssettar Hayati Avşar'ın çevirisiyle yayımlanmıştır. Yayına esas olan defter, Ziya Gökalp tarafından Veled Çelebi'ye verilmiş veya gönderilmiştir. Bu alışveriş muhtemelen Gökalp'la birlikte görev yaptıkları Maarif Bakanlığı Telif ve Tercüme Encümeni üyeliği esnasında

gerçekleşmiş olmalıdır. Ziya Gökalp, 1921 yılında kurulan Telif ve Tercüme Heyeti'nden ayrı olarak kurulan Telif ve Tercüme Encümeni'nin 1923 yılında başkanlığına getirilmiştir. Gökalp'ın başkanlığında Veled Çelebi ve Mustafa Rahmi'nin üyeliğinden oluşan bu üç kişilik "Encümen-i Daimî"nin görevi, Telif ve Tercüme Heyeti ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında irtibat vazifesi görmektir. Bu süre içinde Ziya Gökalp, ders kitabı niteliğinde eserlerin yayımlanmasını sağlamış, Hüseyin Cahit Yalçın'ın Malta'dayken yaptığı tercümelerden Joseph de Guignes'in *Hunların, Türklerin, Moğolların ve Daha Sair Garbî Tatarların Tarih-i Umumisi*, Hoffding'in *Psikoloji*, Durkheim'in *Din Hayatının İptidâî Şekilleri* adlı eserlerini bastırmıştır. Ayrıca yazmaya başladığı ve ancak birinci cildinin tamamlayabildiği *Türk Medeniyeti Tarihi*, *Türkolojiye Müstenit Sosyoloji*, *Sosyolojiye ve Psikolojiye Müstenit Felsefe* adlı eserlerin basımı için de heyet kararı alınmasını sağlamıştır.

Kendisi de Nasrettin Hoca fıkraları üzerine çalışmakta olan Veled Çelebi, bu deftere bazı notlar da eklemiştir. Defter, daha sonra Veled Çelebi'den Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk'a intikal etmiş, o da defteri 12-19 Mayıs 1967 tarihinde Diyarbakır'da düzenlenen 20. Türkiye Ulusal Verem Savaşı Derneği ve Sekizinci Türk Tüberküloz Kongreleri münasebetiyle geldiği Diyarbakır'da Dr. Selâhattin Yazıcıoğlu'na armağan edilmiştir. Dr. Selâhattin Yazıcıoğlu da bu defteri Abdüssettar Hayati Avşar'ın çevirisiyle yayımlama yoluna gitmiştir. Dr. Selâhattin Yazıcıoğlu'nun kitabın yayınından önce Cumhuriyet gazetesinde eserin çıkacağı bilgisini de içeren bir tanıtım yazısı yazdığı görülmektedir. Burada Selâhattin Yazıcıoğlu eserin macerasını şöyle anlatmaktadır:

"1967 yılında Diyarbakır'da tertiplenen 20. Türkiye Ulusal Verem Savaşı Derneği ve 8. Türk Tüberküloz Kongrelerine katılan 600'den fazla bilim adamı arasında bulunan büyük âlim ve müellif kıymetli hocam sayın Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk bir ithaf bu eseri bana armağan etmiştir. Bu eser Ziya Gökalp tarafından arkadaşı Veled Çelebi'ye gönderilmiş, o da akrabası sayın F. N. Uzluk'a vermiştir. Bu eserin eski Türkçeden yaşayan dile çevirisini kıymetli arkadaşım sayın Abdüssettar Hayati Avşar büyük bir vukuf ve titizlikle yaptı. Fotokopileriyle beraber birkaç güne kadar basılı olarak piyasaya sunulacaktır." (Yazıcıoğlu 1972).

Dr. Selâhattin Yazıcıoğlu'nun ilk sayfasına Feridun Nafiz Uzluk'un ithafının kopyasını ekleyerek "Eser Hakkında" bir takdim yazısı yazdığı kitap, Veled Çelebi'nin notlarıyla birlikte Ziya Gökalp'ın söz konusu defterinin fotokopisini de içermektedir (Ziya Gökalp 1972).

Daha sonra ise Ziya Gökalp üzerine çalışmalarıyla tanıdığımız Şevket Beysanoğlu Tamamlanmamış Eserler adı altında "Halk Klasikleri I Nasreddin Hoca'nın Lâtîfeleri" başlığıyla 1985 yılında, aslının Ziya Gökalp Müzesi'nde 904 numarada olduğunu kaydettiği bu defteri de yayımlamıştır (Ziya Gökalp 1972). Kitap, ayrıca aynı başlıkla Ziya Şakir'in *Nasreddin Hoca* adlı kitabının eki olarak da yayımlanmıştır (2012: 187-211).

Gökalp, dünya edebiyatında Homeros'un İlyada ve Odise'si, Virgille'nin Aeneis'i, Firdevsî'nin Şehname'si, Elias Lönnrot'un Kalevala'sı gibi eserlerin Türk edebiyatında da olması gayesindeydi. Eserinde bu düşüncelerini şöyle dile getirmiştir:

"İhtimal ki bir gün millî bir sanatkâr bu şifahî eserlere lisanca ve üslupça kati şekillerini verecekler ve bu eserlerin Firdevsilerini yahut Virgillelerini vücuda getireceklerdir. Bunların gerçekten klasik olabilmeleri için âdeta yeniden bir halk sanatkârı tarafından yazılmaları lâzımdır. Bunlar bir halk dâhisini yahut sanatkârını beklemektedirler." (Ziya Gökalp 1985: 202).

Gökalp'ın Türk halk klasiklerinden somut olarak ne anladığı eserinden anlaşılmaktadır. Ona göre yayın sırasına göre halk klasiklerinin ilki Nasreddin Hoca'dır, daha sonra ise Dede Korkut, Yunus Emre, Dertli, Karacaoğlu, Cevheri, Köroğlu gibi isimler ve eserler gelmektedir.

Gökalp, yine bu kitabında "*Veled Çelebi Efendi, Nasreddin Hoca'nın nekregûluklarını toplamakla edebiyatımızda tamamıyla bir Lönnrot rolünü ifa etti.*" diyerek Nasreddin Hoca'nın fıkralarını hazırlama işinin Veled Çelebi'de olduğunu beyan etmiş, aynı zamanda "*Halk Klâsiklerinin birinci sayısı olarak Nasreddin Hoca'yı neşrediyoruz.*" diyerek de eseri müjdelemiştir. Ziya Gökalp'ın Veled Çelebi'ye gönderdiği mektuplarda da bu duruma ilişkin notlar yer almaktadır. Gökalp, Veled Çelebi'ye gönderdiği bir mektubunda kendisine gönderdiği bir "defter" in ücretinin gönderilmesini istediğini beyan etmektedir. Bu defter, sanırım Veled Çelebi'nin hazırladığı "Halk Klasikleri 1 Nasreddin Hoca" kitabının giriş kısmına konulacak

önsözle birlikte bazı notlar olmalıdır. Yani Veled Çelebi'nin kitabına önsöz olarak konulacak kısmın yazılı olduğu defterdir. Bu mektup şöyledir:

“Muhterem Efendim, kitaplar gelmişse, sayısını bildirmenizi ve vaadiniz mucibince bedelini göndermenizi rica ederim. Gönderdiğim defterin de ücretini göndermeniz mercûdur. Koroğlu'nu manzum olarak yazdım. Her yerde bu gibi millî destanlar manzumdur. Onu da almak ve bu Halk Klâsiklerine ithal etmeniz muvafıktır. “Tarih-i İlm-i Hukuk” adlı kitaba çok ihtiyacım var. Ali Reşad Bey'in “Tarih-i Tanzimat”ını da gönderseniz çok iyi olur. Baki hürmetler. Ziya Gökalp” (Şafak 2001).

Bu bilgiyi doğrulayan bir not da kitaptaki şu bilgilerdir: “*Bu defter Nasreddin Hoca kitabının baş tarafına konulacaktır. Sadeleştirilmiş Nasreddin Hoca kitabının başına da sağdan büyük harflerle “Halk Klasikleri” yazıldıktan sonra “Birinci Sayı” denilecek ve bunun altında da büyük harflerle “Nasreddin Hoca Lâtifeleri” yazılacaktır.*”

Bu kitabın önsözünde yer alan ve Gökalp tarafından verilen bilgilere göre Veled Çelebi'nin yayımladığı Letâif'in sadeleştirilip “Halk Klâsikleri” serisinin 1. kitabı olarak yayımlanması plânlanmış ve Ziya Gökalp da serinin bu ilk kitabı için bir mukaddime yazmış olmalıdır. Çünkü notlarda herhangi bir lâtife metni yoktur. Gökalp bu hususta şöyle demektedir: “*Halk Klasiklerinin ikinci sayısı Dede Korkut Kitabı olabilir. Bu kitabın bugünkü Türkçeye nakil vazifesini kabul edebilirim. Diğer sayılar; Yunus Emre, Dertli, Karacaoğlu, Gevheri ilâ ahire olabilir Koroğlu manzum olarak tarafımdan hazırlanmıştır.*”

Burada Veled Çelebi'nin *Letâif-i Nasreddin Hoca* adlı eseri hakkında da kısa bir bilgi vermek gereği doğmuştur. Yazma ve taşbaskı metinlerden hareketle Nasreddin Hoca fıkralarını ilk olarak derli toplu biçimde yayımlayan Veled Çelebi İzbudak'tır. Veled Çelebi'nin Bahaî takma adıyla yazdığı Nasreddin Hoca fıkraları, *Letâif-i Hoca Nasreddin* başlığıyla harf inkılabından önce dört, daha sonra ise üç baskı yapmıştır (Bk. Duman 1996). Kitap, son yıllarda yeniden neşredilmiştir¹. Veled Çelebi'nin eseri,

¹ İlk baskısının bir kısmı fasiküller şeklinde yayımlanan ve ilk yayın tarihi 1910 yılına rastlayan bu eser, 1919, 1925 ve 1926 yıllarında bazı değişikliklerle yeniden yayımlanmıştır. Daha sonra ise 1929, 1933 ve 1938 yıllarında yeni harflerle yayımlanmıştır. Eser, Mehmet Aslan ile Burhan Paçacıoğlu tarafından bilimsel bir neşir

Arapça ve İngilizce başta olmak üzere Rusça, Ermenice, Yunanca gibi çeşitli yabancı dillere de çevrilmiştir. Hatta bazı Arapça çevirilerinde Nasreddin Hoca ismi yerine Cuha tipi yerleştirilmiştir. Meselemiz Veled Çelebi'nin eseri değildir, ancak Ziya Gökalp'ın eserinin izini sürerken karşımıza şöyle bir problem çıkmaktadır. Ziya Gökalp'ın notlarında *"Bu defter Nasreddin Hoca kitabının baş tarafına konulacaktır. Sadeleştirilmiş Nasreddin Hoca kitabının başına da sağdan büyük harflerle Halk Klasikleri yazıldıktan sonra Birinci Sayı denilecek ve bunun altında da büyük harflerle Nasreddin Hoca Lâtîfeleri yazılacaktır."* şeklindeki ifadesinde bahsi geçen *Nasreddin Hoca Lâtîfeleri* kitabı nedir? Bu kısım bir "giriş" mahiyeti taşıdığına göre böyle bir eser olmalıdır. Bu eserin Gökalp'ın eseri olması da iktiza eder. Ne var ki böyle bir eser bugün elimizde yoktur. Acaba Veled Çelebi'yle yazışması ve bu notu ona vermiş olması, kitabın asıl kısmının Veled Çelebi tarafından hazırlanacağı veya hazırlanmış bir kitaba takdim yazıldığı sonucunu doğurur mu? Veled Çelebi de kendi anlattığı hatıralarından oluşan eserde "Letâif-i Hoca Nasreddin" adlı eserini tanıtırken "eski yazma nüshaları bulunarak ve halktan toplanarak birçok hikâyeler ilave edilerek mükemmel bir şekilde tabedilmiştir" derken "Çocuklara Mahsus Letâif-i Hoca Nasreddin" hakkında da "Kadınların ve çocukların görmesi icap etmeyen hikâyeler çıkarılmış ve açık ifade ile yazılmıştır" demektedir (Canlı Tarihler... 1946: 70). Ziya Gökalp'ın Halk Klasikleri defterine düştüğü notta da "Çocuklara mahsus Nasreddin Hoca yazdık. Maazalik tekrar tab'ı müyesser olursa yine bu cihetlere itina ederiz" dediğine göre Gökalp'ın yazdığı bu defter, Veled Çelebi'nin hazırladığı esere bir sunuş, takdim yazısı olması kuvvetle muhtemeldir. Ayrıca Ziya Gökalp üzerine çalışmış en başta gelen araştırmacılardan Şevket Beysanoğlu da "Tamamlanmamış Eserler" adlı kitabının giriş kısmında bu hususta şu bilgileri verir:

"Ziya Gökalp, Malta dönüşü bir müddet Ankara'da kalmış ve bu arada Telif ve Tercüme Encümenine aza olarak getirilmişti. Veled Çelebi (İzbudak)de aynı encümende aza bulunuyordu. Encümenin hazırladığı yayın programında Halk Klasikleri Serisi de vardı. Ziya Gökalp bir müddet sonra bu görevden ayrılıp Diyarbakır'a gidince, kendisinden, bu serinin ilk kitabını teşkil edecek olan

olarak hazırlanıp yayımlanmıştır (Bahai 1996). Eser, son olarak ise 2013 yılında yeniden basılmıştır (İzbudak 2013). Ayrıca Pertev Naili Boratav başta olmak üzere hemen hemen bütün Nasreddin Hoca çalışmaları bu eseri kaynak olarak kullanmışlardır.

Nasreddin Hoca'nın Lâtifeleri kitabının başına konulmak üzere bir yazı istendi. O da bir okul defterinin 38 sayfasına bu incelemeyi yazarak Veled Çelebi'ye gönderdi. Defterin ilk sayfasında Ziya Gökalp'ın şu açıklaması vardır: “Bu defter Nasreddin Hoca kitabının baş tarafına konulacaktır. Sadeleştirilmiş Nasreddin Hoca kitabının başına da sağdan büyük harflerle (Halk Klâsikleri) yazıldıktan sonra (Birinci sayı) denilecek ve bunun altına da büyük harflerle (Nasreddin Hoca'nın Lâtifeleri) yazılacaktır. Halk klasiklerinin ikinci sayısı Dede Korkut Kitabı olabilir. Bu kitabın bugünkü Türkçeye nakil vazifesini kabul edebilirim. Diğer sayılar Yunus Emre, Dertli, Karacaoğlan, Cevheri ilahire olabilir. Köroğlu manzum olarak tarafımdan hazırlanmıştır. Cevap beklerim.” (Ziya Gökalp 1985: XVI-XVII)

Ziya Şakir'in *Nasreddin Hoca* kitabının eki olarak yayımlanan metinde ise eserin akıbeti hakkında herhangi bir bilgi yer almamaktadır².

Sonuç

Sonuç olarak Veled Çelebi'nin hazırladığı ve daha önce birçok kez basılan *Letâif-i Hoca Nasreddin*'in Halk Klasikleri serisi içinde basılacak şeklinin veya hiç hazırlanamamış, basılmamış veya nüshası bulunamamış “çocuklar için” “sadeleştirilmiş” şeklinin Gökalp tarafından “takdim”i yazılmış bir eser olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Veled Çelebi eski ve yeni harflerle yedi kez yayımlanan *Letâif-i Hoca Nasreddin* adlı eserinde bu tür bir bilgidен hiç söz etmemektedir. Sadece yukarıda sözü edilen eserinin girişinde bu kitaptan çocuklar için de bir okuma kitabı hazırladığını beyan etmektedir: “*Kısaca kendimiz de bu nüshadan Çocuklara Okuma Kitabı olarak ayırdığımız gibi büyükler için de daha düzenli bir nüsha toplayacağız.*” (İzbudak 2013: 16). Fakat bu sözlerinin gerçekleştiğine dair de elimizde somut bir veri yoktur. Veled Çelebi'nin sadeleştirilmiş ve çocuklar için hazırlanmış -yayımlandığını haber veren bilgiler varsa da kimsenin göremediği 1929 yılı baskısı hariç- bir Nasreddin Hoca kitabı yoktur. Ayrıca Veled Çelebi'nin Ziya Gökalp'ın ölümünden sonra da uzun süre yaşadığı ve ne eserlerinde ne de hatıralarında bu hususta bir değinme

² Ziya Şakir'in *Nasreddin Hoca* adlı eseri 2012 yılında yayımlandığında bu eserin sonuna Ziya Gökalp'ın *Halk Klasikleri* ve *Nasreddin Hoca'nın Lâtifeleri* de eklenmiştir. Ancak metin neşri dışında herhangi bir bilgi verilmemiştir. (Ziya Şakir 2012: 187-211.)

bile olmadığı düşünülürse meseleye akim kalmış bir proje olarak bakmaktan ve Gökalp'ın el yazısıyla yazdığı notların bu haliyle yayımlanmasından başka bir çare kalmıyor. Kaldı ki hacimce küçük olsa bile Gökalp'ın eseri, "millî romantizm" diyebileceğimiz bir anlayışı çok net özetliyor ve neler yapılması gerektiğini hem teorik hem de uygulamalı olarak gösteriyor. Bir kitabın "giriş" yazısı boyutunda olsa dahi bu metinden, halk bilimi ve halk edebiyatı çalışanların ziyadesiyle istifade edeceği açıktır. Elbette bu notların Veled Çelebi'nin "*Letâif-i Hoca Nasreddin*" kitabının başındaki bir giriş olarak yer alması daha uygun düşerdi. Gecikmiş sayılmazsa böylesi bir birleştirmeyi yapmanın hâlâ mümkün ve gerekli olduğu kanısındayız.

Kaynakça

Bahai [Veled Çelebi] (1996). *Letâif-i Hoca Nasreddin*, Sivas.

Canlı Tarihler: XIV Veled Çelebi İzbudak Hatıralarım (1946). İstanbul: Türkiye Yayınevi.

Duman, Mustafa (1996). "Veled Çelebi'nin Letâif-i Hoca Nasreddin Adlı Eseri", *Nasreddin Hoca'ya Armağan*, İstanbul, s. 123-133.

İzbudak, Veled Çelebi (2013). *Nasreddin Hoca Fıkraları (Letâif-i Hoca Nasreddin)*, İstanbul: Kapı Yayınları.

Şafak, Yakup (2001). "S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Uzluk Arşivi'nde Bulunan Veled Çelebi'ye Yazılmış Bazı Mektuplar [1]", *S.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, IX: 327-363.

Yazıcıoğlu, Selahattin (1972). "Gökalp ve Duyulmamış Bir Eseri "Halk Klasikleri", *Cumhuriyet Gazetesi*, 23 Mart 1972.

Ziya Gökalp (1972). *Halk Klasikleri -I- Nasreddin Hoca Lâtifeleri*, Eski yazıdan bugünkü dile çeviren: A[bdülsettar] Hayati Avşar, Diyarbakır: Anadolu Matbaası, 48 s.+38 s. tıpkıbasım.

Ziya Gökalp (1985). *Tamamlanmamış Eserler Birinci Cilt*, Haz. Şevket Beysanoğlu, Ankara: Neyir Matbaası, s. 197-215.

Ziya Şakir (2012). *Nasreddin Hoca Ek: Ziya Gökalp Halk Klasikleri ve Nasreddin Hoca'nın Lâtifeleri*, İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, s. 187-211.

